

SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

2 ^{ki} Diro Kiirro 17 Hawaasa, Wocawaaro 20, 2014 M.D	Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Amaalete Mini Allaalshi Hundaanni Fulino በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ	፪ኛ ዓመት ቁጥር ፲፮ ሀዋላ፣ መስከረም ፳ ቀን ፳፻፲፬ ዓ.ም

Amado

Lallawu Kiirro 17/2014

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma
Jeefisiisaano Bissa Urrisate, Biilloonyenna
Loosu Qeecha Murate Fulino Lallawa Kiirro
3/2012 Woyyeessate Fulino Lallawa ... Qoola
....

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፲፯/፳፻፲፬

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አስፈጻሚ
አካላትን ለማቋቋም፣ ሥልጣንና ተግባር
ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር ፫/፳፻፲፪ ለማሻሻል
የወጣ አዋጅ ..... ገጽ ....

Lallawu Kiirro 17/2014

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma
Jeefisiisaano Bissa Urrisate, Biilloonyenna
Loosu Qeecha Murate Fulino Lallawa Kiirro
3/2012 Woyyeessate Fulino Lallawa

አዋጅ ቁጥር ፲፯/፳፻፲፬

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አስፈጻሚ
አካላትን ለማቋቋም፣ ሥልጣንና ተግባር
ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር ፫/፳፻፲፪ ለማሻሻል
የወጣ አዋጅ

Qoqqowu mootimmata keeru, latishshu, farcotenna
danchu gashshooti mixo jeefisiissanno jeefisaano
uurinshuwa konni albanni lallawu kiirro 3/2012
garinni uurrite loosanni nooti anfoonnita ikkitanna
sai mittu diri yanna giddo noo xaphooma
ha'rinshonni borreessantinoti kaajja loossa
jawaatte suffanno gedenna laanfetenni leeltino
hajubba yanna yannatenni woyyaabbanni

የክልሉን መንግሥት የሠላም፣ የልማት፣
የፍትህና የመልካም አስተዳደር ዕቅዶችን
የሚያስፈጽሙ አስፈጻሚ አካላት ከዚህ ቀደም
በአዋጅ ቁጥር ፫/፳፻፲፪ መሰረት ተቋቁመው
እየሰሩ እንደሚገኙ የሚታወቅ ሲሆን ባለፈው
አንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በነበረው አጠቃላይ
ሂደት የተመዘገቡ ጠንካራ ውጤቶች ተጠናክረው
እንዲቀጥሉና በድክመት የተስተዋሉ ጉዳዮች

Mittu Waagi ....
ያንዱ ዋጋ

AFFINI GAAZEEXI P.S.K .....
አፍኒ ጋዜጣ ፖ.ሣ.ቁ. ....
Web address: www.affinigazet.gov.et

hadhanno xaphooma amuraate sirsa hasiissannota ikkitinohura;

Daga mootimma uytinota xaphooma sokko woyyawino garinni jeefisate dandiisiisanno garinni mootimma uurrinshubba tantano gobboomunna qoqqowu deerrinni heedhanno soorro kaima assatenni hasishshu garinni yanna yannatenni woyyeessanna uurrinshubba dagoomaho uytanno owaantubba dhuku fajji bikkinni tuqqinnota, hanqaffannota, waaxotenni loosantannotanna jiro garunni horonsi'ra hedote worino garinni ikkansa buuxisa hasiissannohura;

Konni kaiminni qoqqowunnita jeefisiisanno bissa tantano, biilloonyenna loosu qeecha boodu garinni woyyeessanno seera fushsha hasiisinohura;

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Amaale mini qoqqowu Bayriidi Seeri quwa 48 cinaancho quwa 3 fidale (a) iima uynoonnisi biilloonyi garinni aaninoha lallawino.

1. Harancho Su'ma

Kuni lallawi “Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Jeefisiisaano Bissa Urrisate, Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Fulino Lallawa Kiiro 3/2012 Woyyeessate Fulino Lallawa Kiiro 17/2014” yaamame maqisamara dandaanno.

2. Woyyeesso

Qoqqowinita Jeefisiisaano Bissa Urrisate, Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Fulino

በየወቅቱ እየተስተካከሉ የሚሄዱበትን አጠቃላይ ሥርዓት መከተል አስፈላጊ በመሆኑ፤

ሕዝቡ ለመንግሥት የሰጠውን አጠቃላይ ተልዕኮ በተሻለ ሁኔታ ለመፈጸም እንዲቻል የመንግሥት ተቋማት አደረጃጀትን በሀገር አቀፍና በክልል ደረጃ የሚኖሩ ለውጦችን መነሻ በማድረግ እንደ አስፈላጊነቱ በየጊዜው መከለስ እና ተቋማቱ ለሕብረተሰቡ የሚሰጧቸው አገልግሎቶች አቅም በፈቀደ መጠን ተደራሽ፣ አካታች፣ በቅንጅት የሚፈጸሙ እና ሀብትን በአግባቡ መጠቀምን ታሳቢ ያደረጉ መሆናቸውን ማረጋገጥ ስለሚገባ፤

ከዚህም አንጻር የክልሉን አስፈጻሚ አካላትን አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባራቸውን በተወሰነ መልኩ የሚያሻሽል የሕግ ማዕቀፍ ማውጣት በማስፈለጉ፤

የሲዳማ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት በክልሉ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ ፵፰ ንዑስ አንቀጽ ፫ ፊደል ተራ (ሀ) ላይ በተሰጠው ሥልጣን መሰረት የሚከተለውን አውጇል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አስፈጻሚ አካላትን ለማቋቋም፣ ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር ፫/፳፻፲፪ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር ፲፯/፳፻፲፬” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ማሻሻያ

የክልሉን አስፈጻሚ አካላት ለማቋቋም፤

Lallawu Kiirro 3/2012 (Konni gedensanni “albi lallawi” yinanni woshshinannihu) iima konni woroonni noore konni lallawinni woyyeesinoonni.

1. Albi lallawi quwa 9 rigidame konni woroonni noohunni riqiwamino.

“ 9. Jeefisiisaanote bisubba uurronna hundaanchimma

Pirezidaantichaho galtannorinna qoqqowu jeefisiisaanote amaale minira miilla ikkitinori konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bisubba seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino.

1. Keerunna Gal’abbote Biirro
2. Irshunna Kalaqamu Jiro Latishshi Biirro
3. Fayyimmate Biirro
4. Rosu Biirro
5. Faynaansete Biirro
6. Xaphoomu Seeru Allaalsha
7. Eote Biilloonye
8. Doogote Latishshinna Hodhishshu Biirro
9. Daddalunna Industirete Latishshi Biirro
10. Quchumu Latishshinna

ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣ አዋጅ ቁጥር ፫/፳፻፲፪ (ከዚህ በኋላ “ነባሩ አዋጅ” እየተባለ በሚጠራው) ላይ ከዚህ በታች የተመለከቱ ማሻሻያዎች በዚህ አዋጅ ተደርጓል።

1. የነባሩ አዋጅ አንቀጽ 9 ተሰርዞ ከዚህ በታች ባለው ተተክቷል።

“ 9. የአስፈጻሚ አካላት መቋቋምና ተጠሪነት

ለርዕስ መስተዳድሩ ተጠሪ እና የመስተዳድር ምክር ቤት አባል የሆኑ ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

1. የሠላምና ፀጥታ ቢሮ
2. የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ቢሮ
3. የጤና ቢሮ
4. የትምህርት ቢሮ
5. ፋይናንስ ቢሮ
6. ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ
7. የገቢዎች ባለሥልጣን
8. የመንገድ ልማትና ትራንስፖርት ቢሮ
9. የንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ
10. የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን

Konistirakishiinete Biiro	ቢሮ
11. Way, Shiilotenna Inerjete Biiro	11. የውሃ፣ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ
12. Meentu, Wedellunna Dagoomitte Hajubba Biiro	12. የሴቶች፣ ወጣቶችና ማህበራዊ ጉዳዮች ቢሮ
13. Wogate, Turizimetenna Ispoortete Biiro	13. የባህል፣ ቱርዝምና ስፖርት ቢሮ
14. Loosu, Dandootenna Interprayizete Latishshi Biiro	14. የሥራ፣ የክህሎትና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ
15. Dagitte Owaantenna Mannu Jiro Latishshi Biiro	15. የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ቢሮ
16. Pilaanetenna Latishshu Biiro	16. የፕላንና ልማት ቢሮ
17. Saadate Jiro Latishshi Biiro ”	17. የእንስሳት ሀብት ልማት ቢሮ ”
2. Albi lallawi quwa 10 rigidame konni woroonni noohunni riqiwamino.	2. የነባሩ አዋጅ አንቀጽ 10 ተሰርዞ ከዚህ በታች ባለው ተተክቷል።
“ 10. Hundaano Jeefisiisaano Bissa Uurronna Hundaanchimma	“10. የተጠሪ አስፈጻሚ አካላት መቋቋምና ተጠሪነት
1. Pirezidaantichu Borro Minira hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino.	1. ለርዕስ መስተዳድር ጽሕፈት ቤት ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
a) Pirees Sekireteriyate	ሀ) የፕሬስ ሴክራታሪያት
b)Diyaspooru Latishshu Beeqqaanchimma Qineesso Borro Mine	ለ) የዲያስፖራ በልማት ተሳትፎ ማስተባበሪያ ጽሕፈት ቤት
c)Dubbu, Qarqaru Agarooshshinna	ሐ) የደን፣ የአካባቢ ጥበቃና የአየር

Diilallote Biilloonye	ንብረት ለውጥ ባለሥልጣን
2. Keerunna Gal'abbote Biirora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikk kite konni lallawinni uurrino: a) Poolisete Komishiine b) Hasiisaancho Ikkito Borreessishshi Ejense c) Danote Yaaddo Loosi Massago Komishiine d) Milishu Borro Mine	2. ለሰላምና ፀጥታ ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡ ሀ) ፖሊስ ኮሚሽን ለ) የወላጅ ኩነት ምዝገባ ኤጀንሲ ሐ) የአደጋ ስጋት ሥራ አመራር ኮሚሽን መ) የሚሊሻ ጽሕፈት ቤት
3. Irshunna Kalaqamu Jiro Latishshi Biirora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikk kite konni lallawinni uurrino: a) Bunu, Laalotenna Qimammate Biilloonye b) Giwirinnu Xiinxallo Institiyute c) Mittimmate Loosi Maamarra tantanonna Halashsho Ejense d) Giwirinnu Giwaate Isilanchimma Buuxonna Kuwaarantiinete Biilloonye	3. ለእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡ ሀ) የቡና፣ ፍራፍሬና ቅመማ ቅመም ባለሥልጣን ለ) የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት ሐ) የሕብረት ሥራ ማኅበራት ማደራጃና ማስፋፊያ ኤጀንሲ መ) የግብርና ግብዓቶች ጥራት ቁጥጥርና ኳራንቲን ባለሥልጣን
4. Fayyimmate Biirora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru	4. ለጤና ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት

mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:	የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
a) Dagoomu Fayyimate Institiyute	ሀ) የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት
b) Fayyimatenna Fayyimate Owaantera Hasiisano Udiinichi Islanchimma Qorqorate Biilloonye	ለ) የጤናና ጤና ነክ አገልግሎቶችና ግብዓቶች ጥራት ቁጥጥር ባለሥልጣን
c) Mootimma Fayyimate Sayinse Kolleejuwa	ሐ) የመንግሥት ጤና ሳይንስ ኮሌጆች
5. Mootimma Rosiisaanote Rosi Kolleejuwa Rosu Biirora hundaanonna seeru mannimma noonsa jeefisiisaano bissa ikkite konni lallawinni uurritino.	5. የመንግሥት የመምህራን ትምህርት ኮሌጆች ለትምህርት ቢሮ ተጠሪና የሕግ ሰውነት ያላቸው አስፈጻሚ አካላት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
6. Mootimma Latishshu Uurrinshuwa Qorqorshi Biilloonyi Faynaansete Biirora hundaanchonna seeru mannimma noosi jeefisiisaancho biso ikke konni lallawinni uurrino.	6. የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን ለፋይናንስ ቢሮ ተጠሪና የሕግ ሰውነት ያለው አስፈጻሚ አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
7. Xaphoomu Seeru Allaalshira hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:	7. ለጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
a) Seeru Seejjo Minna Komishiine	ሀ) የማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን
b) Taakisete Kado Komishiine	ለ) የታክስ ይግባኝ ኮሚሽን
8. Dooggate Biilloonyi Doogote	8. የመንገዶች ባለሥልጣን ለመንገድ ልማትና ትራንስፖርት ቢሮ

Latishshinna Hodhishshi Biirora hundaanchonna seeru mannimma noosi jeefisiisaancho biso ikke konni lallawinni uurrino.	ተጠሪና የሕግ ሰውነት ያለው አስፈጻሚ አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
9. Investimentete Komishiine Daddalunna Industirete Biirora hundaanchonna seeru mannimma noose jeefisiisaancho biso ikkete konni lallawinni uurrino.	9. የኢንቨስትመንት ኮሚሽን ለንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ተጠሪና የሕግ ሰውነት ያለው አስፈጻሚ አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
10. Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete Biirora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkete konni lallawinni uurrino:	10. ለከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
a) Konistiraakshiinete Biilloonye	ሀ) የኮንስትራክሽን ባለሥልጣን
b) Quchummate Pilaane Institiyute	ለ) የከተሞች ፕላን ኢንስቲትዩት
11. Way, Shiilotenna Inerjete Biirora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkete konni lallawinni uurrino:	11. ለውሃ፣ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
a) Gorsu Latishshi Ejense	ሀ) የመስኖ ልማት ኤጀንሲ
b) Shiilotenna Inerjete Ejense	ለ) የማዕድንና ኢነርጂ ኤጀንሲ
12. Wogate, Turizimetenna Ispoortete Biirora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkete konni lallawinni uurrino:	12. ለባህል፣ ቱርዝምና ስፖርት ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
a) Sidaamu Afii Xiinxallo	ሀ) የሲዳሙ አፎ ጥናት

Institiyute	ኢንስቲትዩት
b) Ispoortete Komishiine	ለ) ስፖርት ኮሚሽን
13. Loosu, Dandootenna Interprayizete Latishshi Biiroora hundaano ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkita konni lallawinni uurrino:	13. ለሥራ፣ የክህሎትና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
a) Ogimmate Dandoo Buuxo Ejense	ሀ) የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ኤጀንሲ
b) Sayinsetenna Tekinolojete Ejense	ለ) የሳይንስና ቴክኖሎጂ ኤጀንሲ
c) Mootimmate Tekiniketenna Ogimmate Qajeelshi Kolleejuwa	ሐ) የመንግሥት የቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኮሌጆች
14. Konni quwi cinaanchu quwi 1-13 geeshsha worroonni hundaano uurrinshubba giddonni hundaanchimmatenna biilloonyunna loosu qeechi soorro assinoonnikkiri hattono biilloonyunna loosu qeechi soorro assinikinni hundaanchimate soorro calla assinoonni uurrinshubba balaxe fulino seerinni uynonninsa biilloonyinna loosu qeechi garinni loossannoha ikkanno.	14. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 1 – 13 ከተዘረዘሩት ተጠሪ ተቋማት መካከል የተጠሪነት፣ የሥልጣንና ተግባር ለውጥ ያልተደረገባቸው እንዲሁም የሥልጣንና ተግባር ለውጥ ሳይደረግ የተጠሪነት ለውጥ ብቻ የተደረገባቸው ተቋማት አስቀድሞ በወጣው ሕግ በተሰጣቸው ሥልጣንና ተግባር መሰረት የሚሰሩ ይሆናሉ፡፡
15. Konni quwi cinaanchu quwi 1-13 geeshsha worroonni hundaano uurrinshubba giddonni	15. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 1 – 13 ከተዘረዘሩት ተጠሪ ተቋማት መካከል የተጠሪነት፣ የሥልጣንና ተግባር ለውጥ

hundaanchimmate, biilloonyunna loosu qeechi soorro assineenna uurrino jeefisiisaano uurrinshuwa tantano, biilloonyunna loosu qeechi qoqqowu jeefisiisaanote amaale mini fushshanno wodhonni murranniha ikkanno.

3. Albi lallawi quwa 14 konni woroonni noo garinni woyyaawino.

A) Albi lallawi quwa 14 fidale (b) iima rigidante konni woroonni nootenni riqiwantino.

“B) Irshunna Kalaqamu Jiro Latishshi Biirro

1. Qoqqowunnita irshunna kalaqamu jiro, irshu laalchonna eote dikki’ro, irshu eo shiqisho lainohunni polisete hedo shiqishshanno; qixxeessitanno; gumulsiishshu aanti-gedeni istiraateeje fushshitanno; kaajjirono loosu aana hosiissanno.

2. Baadiyyete sagalet waastinni qarrira reqeccishantino qarqarranna dagoomu biso badanno; kora xiinxallanno; irkisanno; sagalet waastinni pirogiraamma massagganno; handaarahlo loossannore

ተደርገባቸው የተቋቋሙ አስፈጻሚ ተቋማት አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር የመስተዳድር ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የሚወሰን ይሆናል። ”

3. የነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ከዚህ በታች እንደተመለከተው ተሻሻሏል።

ሀ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (ለ) ተሰርዞ በሚከተለው ተተክቷል።

“ለ) የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ቢሮ

1. የክልሉን የእርሻና፣ የተፈጥሮ ሀብት፣ የእርሻ ምርትና ግብዓት ግብይት፣ የእርሻ ግብዓት አቅርቦትን በሚመለከት የፖሊሲ ሃሳቦችን ያቀርባል፣ ያዘጋጃል፣ የአፈፃፀም ቅደም ተከተል ስትራቴጂ ያወጣል፣ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል።

2. በገጠር ለምግብ ዋስትና ችግር የተጋለጡ አካባቢዎችንና የኅብረተሰብ ክፍሎችን ይለያል፣ መንስኤውን ያጠናል፣ ይደግፋል፣ የምግብ ዋስትና ፕሮግራሞች ይመራል፣ በዘርፉ የሚሠሩ

- qeechi-gutamaano bisubba
buusansiissanno.
3. Baatto loosidhe galtinorira
aamantannota irshunna
kalaqamu jiro ekisteenshiinete
owaante hala'litara loossanno;
jawaachishshanno.
4. Garimma noonsa bisubba led
buusamatenni baatto loosidhe
galtinori irshunna kalaqamu
jiro loosonsa woyyeesi'rate
hasiissannonsata liqoote injo
afidhanno gara injeessitano.
5. Irshunna kalaqamu jiro
investimentera bobbakkino
dureeyyera irko uytanno.
6. Irshu latishshi aana hekko
kalaqara dandaannore
ha'runsitano; balxi-
qorophotenna balaxi-
qixaawote amuraate
diriirsitano.
7. Qoqqowoho daafotenna
togoori gidu dhibbanna
gidimale gargaratenna
qorqorate hasiissanno qaafo
adhitanno.
8. Gorsu latishshi loosi
hala'lanno gede jeefisiisate
hayyo qixxeessitano;
jeefisiisanno.
9. Qoqqowoho hala'litanno
paakejuwa loosu aana
hosiisate hasiissannota irshu

- ባለድርሻ አካላትን
ያስተባብራል።
3. ለአርሶ አደሩ የሚሰጡ የእርሻና
ተፈጥሮ ሀብት ኤክስቴንሽን
አገልግሎቶች እንዲስፋፉ
ይሰራል፤ ያበረታታል።
4. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር
በመተባበር አርሶ አደሩ
የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት
ሥራውን ለማሻሻል
የሚያስፈልገውን የብድር
አቅርቦት የሚያገኝበትን ሁኔታ
ያመቻቻል።
5. በእርሻና ተፈጥሮ ሃብት
ኢንቨስትመንት ለሚሰማሩ
ባለሀብቶች ድጋፍ ይሰጣል።
6. በእርሻና ተፈጥሮ ሀብት
ልማት ላይ ተፅዕኖ ሊያሳድሩ
የሚችሉ ሁኔታዎችን
ይከታተላል፤ የቅድመ
ማስጠንቀቂያና ቅድመ
ዝግጁነት ስርዓት ይዘረጋል።
7. በክልሉ የወረረሽኝና ተዛማች
አዝርዕት በሽታዎችና ፀረ-
ሰብል ለመከላከልና
ለመቆጣጠር አስፈላጊ እርምጃ
ይወስዳል።
8. የመስኖ ልማት ስራ
እንዲስፋፋ የአፈ.ባፀም
ስልቶችን ያዘጋጃል፤
ያስፈጽማል።

- eora ikkitannorena liqoo
hasi'nanni silanchimmani,
bikkinninna yannanni baatto
loosidhe galtinorira
shiqishshanno; irshu laalchi
baadinna baara widi dikko
safo assi'rinoha ikkanno gede
injeessitanno; ha'runsitanno;
illaallissanno.
10. Irshu laalchimma lossate
kaa'litanno xiinxallo
ha'rinsanni gede assitanno;
loosu aana hosansa
ha'runsitanno.
11. Qoqqowunniti kalaqamu jiro
lattanno gede, qorowantanno
gedenna horoonshise
woyyaawanno gede irkissanno
polisenna istiraateeje
qixxeessitanno; kaajjituro
loosu aana hosiissanno; loosu
aana hosansa garan
ha'runsitanno; illaallissanno.
12. Garanna taalo ikkinohu
baattote horoonshinna
gashshooti hee'rara
dandiissitanno polisena
istiraateeje qixxeessitanno;
kaajjituro loosu aana
hosiissanno; loosu aana hosi
gara ha'runsitanno;
illaallissanno.
13. Giwirinnu xiinxallo qeechi-
gutamaano bisubba

9. በክልሉ የሚስፋፉ ፓኬጆች
ለመተግበር የሚያስፈልጉ
የእርሻ ግብአቶችና ብድሮች
በሚፈለገው ጥራት፣ መጠንና
ጊዜ ለአርሶ አደሩ ያቀርባል፤
የእርሻ ምርት የውስጥና ውጪ
አገር ገበያ መሰረት ያደረገ
እንዲሆን ሁኔታ ያመቻቻል፤
ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፡፡
10. የእርሻ ምርታማነትን ለማሳደግ
የሚረዱ ጥናቶች እንዲካሄዱ
ያደርጋል፤ በሥራ ላይ
መዋላቸውን ይከታተላል፡፡
11. የክልሉ የተፈጥሮ ሃብት
እንዲለማ፣ እንዲታቀብና
አጠቃቀሙ እንዲሻሻል
የሚያግዝ ፖሊሲና ስትራቴጂ
ያዘጋጃል፤ ሲፀድቅ በተግባር
ያውላል፤ ተግባራዊነታቸውን
ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፡፡
12. ፍትሃዊ የመሬት አጠቃቀምና
አስተዳደር እንዲኖር
የሚያስችል ፖሊሲ፣
ስትራቴጂ፣ ያዘጋጃል፡፡ ሲፀድቅ
ተግባር ላይ ያውላል፤
ስለተግባራዊነቱ ይከታተላል፤
ይቆጣጠራል፡፡
13. ግብርና ምርምር ባለድርሻ
አካላት በቅንጅትና በትብብር
የሚሰሩበትን ሥርዓት
ይዘረጋል፡፡

- waaxantenna buusante
loossanno amuraate
diriirsitanno.
14. Meentonna wedella safo
assidhinota irshunna
kalaqamu jiro paakeeje
polisete deerrinni
qixxeessitanno; kaajjituro
loosu aana hosanna gara
ha'runsitanno.
15. Dikko shiqqannore eo
ikkitanno bushshu shiilonna
irshu guma labbinori
isilanchimma buuxxanno;
ha'runsitanno; illaallissanno.
16. Hexxo jeefa gansiissannota
wole assootubbano
wonshitanno."

B) Albi lallawi quwa 14 fidale (E) rigidante
konni woroonni nootenni riqiwantino.

"E) Fayinaansete Biir

1. Qoqqowu mootimma baajete
qixxeessitanno, fajjinonni
baajete kaiminni baattanno,
baajetete jeefishsha
gashshitanno, keentanno,
qorqortanno;
2. Qoqqowu mootimma baajeette,
shallago, baatooshshe, giddoydi
odiite amanyoote xintitanno,

14. ሴቶችና ወጣቶችን መሰረት
ያደረጉ የእርሻና ተፈጥሮ
ሀብት ፓኬጅ በፖሊሲ ደረጃ
ይቀርባል፤ ሲፀድቁ
ተግባራዊነቱን ይከታተላል።
15. ወደ ገበያ የሚቀርቡ
ግብአቶች እንደ ማዳበሪያና
የእርሻ ውጤቶች ጥራት
ያረጋግጣል፤ ይከታተላል፤
ይቆጣጠራል።
16. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ
ሌሎች ተግባራትን
ያከናውናል።"

ለ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ
(ሠ) ተሰርዞ በሚከተለው ተተክቷል።

"ሠ) የፋይናንስ ቢሮ

1. የክልል መንግሥት በጀት
ያዘጋጃል፤ በተፈቀደው በጀት
መሰረት ክፍያ ይፈፅማል፤
የበጀቱን አፈፃፀም
ያስተዳድራል፤ ይገመግማል፤
ይቆጣጠራል።
2. የክልሉ መንግስትን የበጀት፤
የሂሳብ፤ የክፍያና፤ የውስጥ
አዲት ሥርዓት ይዘረጋል፤
በስራ ላይ መዋሉን
ይከታተላል።
3. ከመንግስታዊና መንግስታዊ
ካልሆኑ ድርጅቶች የሚገኝ

- loosu aana hosase
ha'runsitanno;
3. Mootimmaanonna
mootimmaaweelo
uurinshuwanni afantanno
kaa'lonna liqoo
buusansiisatenni qoqqowu
latishshu baajeette mixo led
qinaawe loosu aana hossara
injeessitanno; qineessitanno;
ha'runsitanno.
4. Qoqqowoho leeltannota
dagoomaanchonna miinjite
mitiimma shotisate sumiimmete
kaiminni dagganno kaa'lo loosu
aana hossara irko assitanno;
buusansiissanno; gashshitanno;
lexxote kaa'lo afi'rate
babbaxxitino pirojektuwa
qixxeessatenninna
qixxeessiisatenni kaa'lo
assitanno uurinshuwara
shiqishshanno.
5. Miinjunna dagoomu latishshi
handaarira bobbakkinore
mootimmaanonna
mootimmaaweelo uurinshuwa
looso la'annonsari led
halamatenni buusansiissanno;
illaallissanno.
6. Fajjaameeyye uurinshuwanna
maammarra pirogiraammatanna
pirojektuwata ikkadimmate
keeno assitanno; loosu

- እርዳታና ብድር በማስተባበር
ከክልሉ የልማት በጀት ዕቅድ
ተጣጥሞ በስራ እንዲውል
ያመቻቻል፤ ያቀናጃል፤
ይከታተላል፡፡
4. በክልሉ የሚታዩ ማህበራዊና
ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ለማቃለል
በስምምነት መሰረት የሚመጡ
እርዳታዎች በስራ ላይ
እንዲውሉ ድጋፍ ይሰጣል፤
ያስተባብራል፤ ያስተዳድራል፤
ተጨማሪ እርዳታዎች
ለማግኘት የተለያዩ ፕሮጀክቶች
በመቅረብና እንዲቀረፅ
በማድረግ እርዳታ ለሚሰጡ
ድርጅቶች ያቀርባል፡፡
5. በኢኮኖሚና ማህበራዊ ልማት
ዘርፍ የተሰማሩ መንግስታዊና
መንግስታዊ ያልሆኑ
ድርጅቶችን ስራ
ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን
ያስተባብራል፤ ይቆጣጠራል፡፡
6. የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና
ማኅበራት ፕሮግራሞችና
ፕሮጀክቶችን የብቃት ምዘና
ያደርጋል፤ የሥራ ውል
ይፈራረማል፤ ያስተባብራል፤
ይከታተላል፤ ይገመግማል፡፡
7. የክልሉ የመንግስት አካላት
በክልሉ መንግስት የፋይናንስ
ፖሊሲና ሕጎች መሰረት

- sheemaate malaatisantanno;
buusansiissanno; ha'runsitano;
keentanno.
7. Qoqqowunniti mootimma
bisubba qoqqowu mootimma
womaashshu polisenna seeri
garinni loosansa illaallissanno.
8. Qoqqowu mootimmaha eo
gamba assinanni woraqata
attansiissanno; tuqissanno;
ha'runsitano; qorqortanno.
9. Qoqqowu mootimma
fiisikaaletenna womaashshu
loosi guunte leellishannoha
tittirshu xawishsha
pirezidaantichaho, qoqqowu
jeefisiisaanote amaale
miniranna seerunni biilloonye
uynoonninsa bisubbara
yannatenni shiqishshanno.
10. Qoqqowu mootimma shalagote
amadooshshi amuraate
qixxeessitano; loosu aana
hosanna gede irkissanno; giddo
qorqorshi amuraate
diriirsitano.
11. Qoqqowu mootimma
babbaxxitino buenni
afidhannota liqootenna kaa'lote
sumiimme qoqqowu mootimma
su'minni malaatissanno; liqoote
massagooshshe gashshanno.
12. Qoqqowu mootimma
aksiyonna tareessantannonna

መስራታቸውን ይቆጣጠራል።

8. የክልሉን መንግስት የገቢ
መሰብሰቢያ ደረሰኝ ያሳትማል፤
ያስራጫል፤ ይከታተላል፤
ይቆጣጠራል።
9. የክልሉ መንግስት የፊስካል
እና የፋይናንስ የስራ አፈፃፀም
የሚያሳይ ዝርዝር መግለጫ
ለርዕሰ መስተዳድሩ፤ ለክልሉ
መስተዳድር ምክር ቤትና
በሕግ ስልጣን ለተሰጣቸው
አካላት በወቅቱ ያቀርባል።
10. የክልሉ መንግስት የሂሳብ
አያያዝ ሥርዓት ይነድፋል፤
ተግባራዊ እንዲሆን ይደግፋል
የውስጥ ቁጥጥር ሥርዓት
ይዘረጋል።
11. የክልሉ መንግስት ከተለያየ
ምንጭ የሚያገኘውን የብድርና
ዕርዳታ ስምምነት በክልሉ
መንግስት ስም ይፈርማል፤
ብድሩን ያስተዳድራል።
12. የክልሉ መንግስት አክሲዮኖች፤
የሚተላለፉና የማይተላለፉ
የገንዘብ ሰነዶችና ሌሎች
ተመሳሳይ የገንዘብ ሰነዶች
ይይዛል፤ ይጠብቃል።
13. በክልሉ መንግስት የተቋቋሙ
የልማት ድርጅቶችን አጠቃላይ
እንቅስቃሴን ይከታተላል፤
ይደግፋል፤ ይቆጣጠራል።

- tareessantannokkiti woxu
sanadda amaddanno; agartanno.
13. Qoqqowu mootimmani
uurritinota latishshu
uurinshuwata xaphooma
millimmo ha'runsitano;
irkissanno; illaallissanno.
14. Qoqqowu mootimmaha jajju
gashshootenna hidhote amuraate
diriirsitano; gumulaanchimma
illaallissanno; irkissanno;
seeraancho taashshote qaafo
adhitanno; adhinanni gedeno
assitano.
15. Gongo'maasine, jajjabba
maashinna, jajjabba hiro-hidho
kamalte hirtanno; kayissanno;
kaysate ledi amadantino loossa
wonshitanno; hasiisi garinni
riqiwooshshe uytanno.
16. Mootimate hiro-hidhora
ayirritanno lawashshimma
leellishshanno shiqishaanora
qorophishsha uytanno;
muraninonna murantinokki
yanna geeshsha
shiqishaanchimmatenni
ittissanno.
17. Gumulantino hidho lallawunna
biddissu garinni
gumulamansanna gara ikkinohu
jajju gashsho amuraati
diriirsamasi buuxi'rate
hidhotenna jajju gashshooti

14. የክልሉ መንግስት የንብረት
አስተዳደር እና የግዢ ስርዓት
ይዘረጋል፤ አፈፃፀሙን
ይቆጣጠራል፤ ይደግፋል፤ ህጋዊ
ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፤
እንዲወሰድ ያደርጋል፡፡
15. ተሽከርካሪዎች፣ ትላልቅ
ማሸኖች፣ ትላልቅ ግዥዎች
በጥቅል ይገዛል፤ ያስወግዳል፤
ከማስወገድ ጋር የተያያዙ
ስራዎች ይፈፀማል፤
እንደአስፈላጊነቱ ውክልና
ይሰጣል፡፡
16. በመንግስት ግዥ አፈፃፀም
ከባድ ቸልተኝነት የሚያሳዩ
አቅራቢዎች ማስጠንቀቂያ
ይሰጣል፤ ለተወሰነና
ላልተወሰነ ጊዜ ከአቅራቢነት
ያግዳል፡፡
17. የሚፈፀሙ ግዥዎች በአዋጅና
መመሪያ መሰረት
መፈፀማቸውንና ትክክለኛ
የንብረት አስተዳደር ስርዓት
መዘርጋቱን ለማረጋገጥ
የግዥና የንብረት አስተዳደር
ኦዲት ያደርጋል፡፡
18. አስፈፃሚ አካላት
ከመንግሥታዊ ኢንተርኔት ይዘ
በቀጥታ ግዥ እንዲፈፀሙ
ይፈቅዳል፡፡
19. የመንግሥት ተሽከርካሪ

- qorqorsha assitanno.
18. Jeefisiisaano bisubba mootimmaano interprayzenni dhaaddo hidho gumultara fajjitanno.
19. Mootimmaate gongo'maasine amadooshshinna horoonshi amuraate ha'runsino ha ikkanno gede assitanno.
20. Hexxo jeefa gansiisate kaa'litannota wole assootubba wonshitanno.”

C) Albi lallawi quwa 14 fidale (I) rigidante konni woroonni nootenni riqiwantino.

“I) Daddalunna Industirete Biirro

1. Daddalunna investimente hala'litanno gede injaaduri kalaqamanno assitanno.
2. Qoqqowu giddo daddalo halashshatenna kaajjishate lifixa dikki'rote amuraatenna gara ikkitinoti daddalu loosi ha'rinsho hala'litanno gede assitanno.
3. Garimmaanchu seeri garinni daddalu borreessammishshanna fajjootu owaante uytanno; illaallissanno; hutanno; daddalu borreessamaasincho qixxeessitanno.
4. Seerunni addi garinni wolu

አያያዝና አጠቃቀም ስርዓት የተከተለ እንዲሆን ያደርጋል።

20. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።”

ሐ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (ቀ) ተሰርዞ በሚከተለው ተተክቷል።

“ቀ) የንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ

1. ንግድና ኢንቨስትመንት እንዲስፋፋ የተመቻቹ ሁኔታዎች እንዲፈጠሩ ያደርጋል።

2. በክልሉ ውስጥ ንግድን ለማስፋፋትና ለማጠናከር ቀልጣፋ የግብይት ሥርዓትና ተገቢ የንግድ አሠራር እንዲሰፍን ያደርጋል።

3. አግባብ ባለው ሕግ መሠረት የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አገልግሎት ይሰጣል፤ ይቆጣጠራል፤ ይሰርዛል፤ የንግድ መዝገብ ያደራጃል።

4. በሕግ በልዩ ሁኔታ ለሌላ አስፈጻሚ አካል የተሰጠው እንደተጠበቀ ሆኖ ህገ-ወጥ የግብርና ምርቶች ዝውውር ይቆጣጠራል፤ ይከታተላል፤ በህግ አግባብ እርምጃ ይወስዳል።

5. በሕግ በልዩ ሁኔታ ለሌላ

- jeefisiisaanote bisira
aammamohu noo gedeenni
hee'reenna seerimale giwirinnu
laalchi doyisso illaallissanno;
ha'runsitano; seerunni gara
qaafo adhitanno.
5. Seerunni addi garinni wolu
murrate bisira aammamohu noo
gedeenni hee'reenna dikki'rote
amuraate aliidimmatenni
massagganno; ha'runsitano;
irko assanno.
6. Garimale daddalu assoote
gargarate dandiissannoha
wo'millaancho amuraate
diriirsitano; daddalu seeri
ayirrisamasi buuxxanno;
guuntensa/gumulaanchimmansa
ha'runsitano.
7. Qoqqowoho noohu dikkote
quraanyo amuraati shiqishonna
hasatto mereersinoha ikkanno
gede hayyo maltanno;
illaallissanno.
8. Qoqqowu giddo laashshinanni
laalchi gobbate babbaxxino
qarqariranna baara wido
afantanno dikkote doorshuwara
shiqannota dikkote quraanyo
kalaqate loossanno.
9. Dikkote foonqe leeltanno
udiinninna owaante ragaanni
qoqqowu mootimma doorammo
garinni foonqe wonshitannota

አስፈፃሚ አካል የተሰጠው
እንደተጠበቀ ሆኖ የግብይትን
ሥርዓት በበላይነት ይመራል፤
ይከታተላል፤ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

6. ተገቢ ያልሆነ የንግድ አሰራርን
ለመከላከል የሚያስችል የተሟላ
ሥርዓት ይዘረጋል፤ የንግድ
ሕጎች መከበራቸውን
ያረጋግጣል፤ አፈፃፀማቸውን
ይከታተላል፡፡

7. በክልሉ ያለው የገበያ ትስስር
ሥርዓት አቅርቦትንና ፍላጎትን
ያማከለ እንዲሆን ስልቶችን
ይቀይሳል፤ ሥራ ላይ
መዋላቸውን ይከታተላል፤
ይቆጣጠራል፡፡

8. በክልሉ ውስጥ የሚመረቱ
ምርቶች በአገሪቱ የተለያዩ
አካባቢዎች እና ከሀገር ውጭ
በሚገኙ የገበያ አማራጮች ላይ
የሚቀርቡበትን የገበያ ትስስር
ለመፍጠር ይሰራል፡፡

9. የገበያ ክፍተት በሚታይባቸው
የዕቃ እና አገልግሎት ዘርፎች
የክልሉ መንግስት በተመረጠ
አካሄድ ክፍተቱን የሚሞላበትን
ምክረ-ሀሳብ ጥናትን መሰረት
በማድረግ ያመነጫል፤
ለመንግስት ያቀርባል፤
ሲፈቀድም ተግባራዊነቱንና

- xiinxallote safonni
malqummeessa burqissanno;
mootimma shiqishshanno;
fajjinirono loosoho hosanna
gumaamimma ha'runsitano.
10. Seeru garinni hidharaasineho
(shammaachootaho)
agarooshshe assitanno; daddalu
udiinnenna owaante tuqishsha
qorqortanno.
11. Garimma noo bisinni waagu
qorqorsha assinoonninsare
safaano daddalu udiinninna
owaante loosu aana hosansa
illaallissanno.
12. Gadachaano Itophiyu deerri
noonsari daddalu udiinninna
owaante deeru safaraano
wonshansa qorqortanno;
qixxaawinonsa deerri woroonni
ikkite leeltinori aana qaafo
adhitanno.
13. Gobboomunnihu seeraanchu
bikku amuraati garunni loosu
aana hosamasi illaallissanno.
14. Daddalu handaarinna ogimma
maamarra uurritano gedde
jawaachishshanno;
uurinsoonnireno kaajjitanno
gedde assitanno.
15. Daddalo halashshate ragaanni
quchumunna baadiyyete hattono
quchummate insa insaneeti
quraanyo kaajjitara istiraateeje

ውጤታማነቱን ይከታተላል።

10. በሕግ መሰረት ለሸማቾች ጥበቃ
ያደርጋል፤ የንግድ እቃዎችንና
አገልግሎቶችን ሥርጭት
ይቆጣጠራል።
11. አግባብ ባለው አካል የዋጋ
ቁጥጥር የተደረገባቸውን
መሠረታዊ የንግድ ዕቃዎችና
አገልግሎቶች መተግበራቸውን
ይቆጣጠራል።
12. አስገዳጅ የኢትዮጵያ ደረጃ
ያላቸው የንግድ ዕቃዎችና
አገልግሎቶች የደረጃውን
መስፈርት ማሟላታቸውን
ይቆጣጠራል፤ ከተዘጋጀላቸው
ደረጃ በታች ሆነው በተገኙት
ላይ እርምጃ ይወስዳል።
13. የሀገሪቱን ሕጋዊ ሥነ-ልቦና
ሥርዓት በአግባቡ መተግበሩን
ይቆጣጠራል።
14. የንግድ የዘርፍና የሙያ
ማህበራት እንዲቋቋሙ
ያበረታታል፤ የተቋቋሙትንም
እንዲጠናከሩ ያደርጋል።
15. ንግድን በማስፋፋት ረገድ
የከተማና የገጠር፤ የከተሞች
የእርስ በርስ ትስስር
እንዲጠናከር ስትራቴጂ
ይቀይሳል፤ ተግባራዊ ያደርጋል።

- qixxeessitanno; loosu aana hosiissanno.
16. Daa”attotenna egensiishshu loosu aliidimmatenni massagganno; ha’runsitano; illaallissanno.
17. Giwirinnu laalchi gumi silanchimma agaranteenna gara dikko gobbate giddoonna gobbaa afidhanno hayyo malte loossanno.
18. Industiretenna ogimimate lifinxe keenate seera loosu aana hosiissanno, silaanchimanna udiinnichu deera hajo la’anonsa bisubba ledο halamatenni tajete woraqatinni buuxissanno.
19. Industirete irko paakeeje qixxeessitanno, qineessitanno, jeefisiissanno, loosu aana hosaseno ha’runsitano.
20. Industirete qachubba, sheedubba, paarkubbanna kilaasterubba halashshitanno, gatamartanno, hasiisanno qorqorshsha assitanno.
21. Investimentete fajjo noonsa pirojekituwa jeefishsha ha’runsitano; investimentete fajjo amaddino gadadonna qoosso ayirrisamansanna kakkayishshu hasi’noonni horora hosansa buuxxanno.
22. Qoqqowoho assinanni

16. የኤግዚብሽንና ፕሮሞሽን ስራዎችን በበላይነት ይመራል፤ ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፡፡
17. የግብርና ምርት ውጤቶች ጥራታቸው ተጠብቆ ተገቢውን ገበያ በአገር ውስጥና በውጭ እንዲያገኙ ስልት ቀይሶ ይሰራል፡፡
18. የኢንዱስትሪ የሙያ ብቃት መመዘኛ ሕጎችን በስራ ላይ ያውላል፤ የጥራት እና የምርቶች ስታንዳርድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን በምስክር ወረቀት ያረጋግጣል፤ የምርት ጥራት ደረጃ እንዲያገኙ ይሰራል፡፡
19. ኢንዱስትሪዎች የድጋፍ ፓኬጅ ያዘጋጃል፤ ያቀናጃል፤ ያስፈጽማል፤ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡
20. ኢንዱስትሪ መንደሮች፣ ሼዶች፣ ፓርኮች እና ክላስተሮች እንዲስፋፉ፣ እንዲጠናከሩ ያደርጋል፤ አስፈላጊውን ቁጥጥር ያደርጋል፡፡
21. የኢንቨስትመንት ፈቃድ ያላቸው ፕሮጀክቶች አፈጻጸም ይከታተላል፤ በኢንቨስትመንት ፈቃድ የተመለከቱ መብቶችና ግዴታዎች መከበራቸውንና

investimente aana xaaddanno
sayikki bisaa hi'ra eanna
woloota mitiimma la'annonsa
bissa ledoo waaxamatenni seera
agarino garinni tidhantanno
gede assitanno.

23. Qoqqowoho investerete dancha
investmentete qooxeessa
kalaqate dandiissiissanno
poolisenna gumulsiisate hayyo
qixxeesitanno; garimma noosi
bisinni fajiniro loosu aana
hosiissanno.

24. Hexxo jeefa gansiisate
kaa'litannota wole
assootubbano wonshanno.”

D) Albi lallawi quwa 14 fidale (J) iima
Quchumu Latishshinna minnate Biirora
uyineenna keeshino biilloonyinna loosu
qeechi konni lallawinni uurritino
Quchumu Latishshinna
Konistiraakishiinete Biirora saino.

E) Albi lallawi quwa 14 fidale (K)
rigidante konni woroonni nootenni
riqiwantino.

“K) Way, Shiilotenna Inerjete Biiro

1. Qoqqowunnita way jiro
gashshitanno.
2. Qoqqowunnita qiletenna aaniidi
way jiro bikkunninna

ማበረታቻዎች ለታለመላቸው
ዓላማ መዋላቸውን ያረጋግጣል።

22. በክልሉ በሚካሄዱ
ኢንቨስትመንቶች ላይ የሚከሰቱ
የሶስተኛ ወገን ጣልቃ
ገብነቶችንና ሌሎች ማነቆዎችን
ከሚመለከታቸው አካላት ጋር
በመቀናጀት በሕግ አግባብ
እንዲፈቱ ያደርጋል።

23. በክልሉ ለባለሀብቶች ምቹ የሆነ
የኢንቨስትመንት ከባቢ
ለመፍጠር የሚያስችሉ
የፖሊሲና የአፈጻጸም
እርምጃዎችን ያመነጫል፤
አግባብ ባለው አካል ሲፈቀድም
ተግባራዊ ያደርጋል፤

24. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ
ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።”

መ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ
(በ) ላይ ለከተማ ልማትና ቤቶች ቢሮ
ተሰጥቶ የነበሩ ሥልጣንና ተግባራት
በዚህ አዋጅ ለተቋቋመው ለከተማ
ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ
ተላልፏል።

ሠ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ
(ሸ) ተሰርዞ በሚከተለው ፊደል ተራ
(ተ) ተተክቷል።

silanchimmatenni baddanno;
horote hosanna gara
injeessitanno.

3. Way latishshinna gashshooti
maanuwallanna deerra
qixxeessitanno; woleno way
loosi gola illaallissanno.

4. Anganni way shiqisho tittirshi
xiinxallo assitanno; gimbaata
assitanno.

5. Quchumunna baadiyyennihu
xalalu way shiqisho tuqo
lophanno gede assitanno; deerra
murtanno; tekinkaanchu loosi
guunte ha'runsitananno.

6. Baadiyyete way uurrinshuwa
gashshooti komitta uurrissanno;
seeraancho mannimma fajjoote
uytanno; quchumu way owaante
uurrinshuwa xintitananno.

7. Qoqqowoho way du'namme
farcamaanchimmanna
taalashshu way beehaachi
qeechi hee'rasi illaallissanno.

8. Way anje noo qoqqowu
qarqarubbara winaamu yanna
way shiqisho injeessitanno;
qarrano hegerimmatenni hunate
dandiissanno looso loossanno.

9. Way bisubba burquuqamme
gargartanno; qorqortanno; way
akeeka gamba assitanno;
laaboraatoorete fonqolsha
assitanno.

“ተ) የውሃ፣ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

1. የክልሉን የውሃ ሀብት
ያስተዳድራል።

2. የክልሉን የክርሰ ምድርና ገፅ
ምድር ውሃ ሀብት በመጠንና
በጥራት ይለያል፣ ጥቅም ላይ
የሚውልበትን ሁኔታ
ያመቻቻል።

3. የውሃ ልማትና አስተዳደር
ማኑዋሎችንና ደረጃዎችን
ያዘጋጃል እንዲሁም ሌሎች
የውሃ ሴክተር ስራዎችን
ይቆጣጠራል።

4. የመጠጥ ውሃ አቅርቦት
ዝርዝር ጥናት ያጠናል፣
ግንባታዎችን ያከናውናል።

5. የከተማና ገጠር የንፁህ መጠጥ
ውሃ አቅርቦት ሽፋን እንዲያድግ
ያደርጋል፣ ደረጃውን ይወስናል፣
የቴክኒካዊ ሥራዎችን አፈፃፀም
ይከታተላል።

6. የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋማት
አስተዳደር ኮሚቴዎችን
ያደራጃል ሕጋዊ የሰውነት
ፈቃድ ይሰጣል፣ የከተማ ውሃ
አገልግሎት ድርጅቶችን
ያደራጃል።

7. በክልሉ የውሃ ተፋሰሶች
ፍትሐዊና ሚዛናዊ የውሃ

10. Wayinna gorsu latishshi loosira bobbakkanno tequwaraacera, amaalaanoranna ogeeyyera deerra murtanno; loosu fajjoote uytanno; haaroonsitanno; ittissanno; hooltanno.
11. Qoqqowunniha gorsu latishshi tuqo lossate gorsu latishshinna meemiishshu loosi xiinxallonna diizayne looso loossanno; gimbaatu carata qixxeessitanno; loosoho hosiissanno.
12. Laggate du'nama ragi biddonna lolahu gargarooshshi loosi xiinxallo diizaynenna gimbaatu qorqorshi looso loossanno.
13. Qoqqowoho assinanni gorsu konistiraakishiine loosi safaraano qixxeessitanno; loosoho hasiisa massagganno.
14. Gorsu aggaxxo xiinxallo, diizaynenna gimbaati looso massagganno; ha'runsitanno; illaallissanno; dhuka kaajjishshanno.
15. Qoqqowu mootimma widoonni minnoonni gorsu uurrinshuwa qorobbanno; gatamartanno; gorsu uurrinshuwa qarqaru ogeeyye qajeelshatenni qorobbannonna gashshitanno gede iillishshanno.
16. Federaalete mootimma widoonni qoqqowu giddo

ክፍፍልና ምደባ መኖሩን ይቆጣጠራል።

8. የውሃ ዕጥረት ባለባቸው የክልሉ አካባቢዎች የአስቸኳይ ጊዜ የውሃ አቅርቦት ያመቻቻል፤ ችግሩንም በዘለቂታዊነት ለማስወገድ የሚያስችሉ ተግባራትን ያከናውናል።

9. የውሃ አካላት ብክለትን ይከላከላል፤ ይቆጣጠራል፤ የውሃ ናሙና ይሰበስባል፤ የላብራቶሪ ምርመራ ያደርጋል።

10. በውሃና በመስኖ ልማት ስራ ለሚሰማሩ ተቋራጮች፤ አማካሪዎችና ባለሞያዎች ደረጃቸውን ይወስናል፤ የሥራ ፈቃድ ይሰጣል፤ ያድሳል፤ ያግዳል፤ ይሰርዛል።

11. የክልሉን የመስኖ ልማት ሽፋን ለማሳደግ የመስኖ ልማትና የማጠናፈፍ ሥራዎች ጥናትና ዲዛይን ያከናውናል፤ የግንባታ ጨረታ ያዘጋጃል፤ ተግባራዊ ያደርጋል።

12. የወንዞች ፍሰት አቅጣጫ መግራት እና የጎርፍ መከላከያ ሥራዎች ጥናት ዲዛይንና ግንባታቁጥጥር ሥራዎችን ያከናውናል።

hadhanno way latishshi pirojektuwa assootira annimmatenni irko assitanno.	13.በክልሉ የሚካሄዱ የመስኖ ኮንስትራክሽን ሥራዎች መስፈርት ያዘጋጃል፤ ተግባራዊነቱን ይመራል።
17. Qoqqowu gedde loosamanno Shiilo hasatenna latisate loossa aliidimmatenni massaganno; harunsitanno.	14.የመስኖ አለኝታ ጥናት፤ ዲዛይንና ግንባታ ሥራዎች ይመራል፤ ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤ አቅም ይገነባል።
18. Qoqqowu gedde Inerjete buichonna doorsha halashshate, latisatenna horonsirate amuraate sirsitanno; jeefishshasino harunsitanno.	15.በክልሉ መንግስት አማካኝነት የተገነቡ የመስኖ ተቋማትን ይንከባከባል፤ ይጠግናል፤ የመስኖ ተቋሞችን በአካባቢው ሙያተኞችን በማስልጠን እንዲንከባከቡና እንዲያስተዳድሩ ያበቃል።
19. Hexxose jeefisate kaa'liatannota wole loossa loossanno.”	16.በፌደራሉ መንግስት አማካኝነት በክልሉ ውስጥ ለሚካሄዱ የውሃ ልማት ፕሮጀክቶች ክንውን በባለቤትነት ድጋፍ ያደርጋል።
F) Albi lallawi quwa 14 fidale (L) rigidante konni woroonni nootenni riqiwantino. “L)Meentu, Wedellunna Dagoomite Hajubba Biiro	17. በክልሉ የሚካሄደውን የማዕድን ፍለጋና ልማት ሥራዎችን በበላይነት ይመራል፤ ይከታተላል።
1. Meentu, qaaquullunna wedellu qoossonna horo ayirisiisate qooxeessa hegerrenna millimmo kalqantanno gedde assitanno.	18.በክልሉ የኢነርጂ አማራጮችን የማስፋት፤ የማልማት እና የአጠቃቀም ሥርዓትን ይዘረጋል፤ አተገባበሩንም ይከታተላል።
2. Heewisamaanonna baqqiima qansichoota kalaqate kaa'liatannota fayyo maate kaajjishshi pirogiraamma halamaano bisubba ledoo qinaawatenni suudissanno; loosoho hosanna gumaa'mate	19.ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ

gara ha'runsitano; illaallissanno.	ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።”
3. Meentu, qaaquullunna wedellu ikkito mu'lissannota tittirancho mashalaqqe gamba assitano; qineessitano; la'annonsarira baalanko egennantanno gede asitano.	ፈ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (ተ) ተሰርዞ በሚከተለው ፊደል ተራ (ቸ) ተተክቷል። “ቸ) የሴቶች፣ ወጣቶችና ማህበራዊ ጉዳዮች ቢሮ
4. Meentunna wedellu qoqqowoho polotiku, miinjunna dagoomu mittoomu millimmuwa giddo baqqiima ikkite beeqqate dandiissiissanno kaayyo injiitinonsata buuxxanno.	1. የሴቶች፣ የሕፃናትና የወጣቶች መብትና ጥቅሞችን በማስከበር ዙሪያ ግንዛቤና ንቅናቄ እንዲፈጠር ያደርጋል።
5. Meyatinna wedellu hasattonsanna mitiimmansa garinni qinaabbe qoossonsara sharrantaranna mitiimmuwansa huna dandiitara jawaachishshanno; ikkito injeessitano.	2. ተወዳዳሪና ንቁ ዜጋን ለማፍራት የሚረዱ የጤናማ ቤተሰብ ግንባታ ፕሮግራሞችን ከአጋር አካላት ጋር በቅንጅት ይቀርጻል፤ ተግባራዊነቱንና ውጤታማነቱን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።
6. Qoqqowu mootimma bisubbanni qixxaabbanno polisubba, seerubba, latishshu pirogiraammanna pirojektuwa meyatenna wedellu hajo hanqaffanno gede hayyo maltanno; keentanno; gara ikkitino ha'runso assitano.	3. የሴቶችን፣ የሕፃናትና የወጣቶችን ሁኔታ የሚያመለክቱ ዝርዝር መረጃዎችን ይሰበስባል ያደራጃል፤ በሚመለከታቸው ሁሉ እንዲታወቁ ያደርጋል።
7. Qeedhootanna wedella mereersite babbaxxitino uurinshuwara loosantanno	4. ሴቶችና ወጣቶች በክልሉ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና ማህበራዊ እንቅስቃሴዎች ውስጥ በንቃት ለመሳተፍ የሚያስችላቸው ዕድሎች የተመቻቸላቸው መሆኑን

loossa	ha'runsitanno;	ያረጋግጣል።
buusansiissanno	keentanno;	5. ሴቶችና ወጣቶች እንደ
taashshaancho	qaafo adhitanno;	የፍላጎቶቻቸውና እንደ
tittirshu	biddissunni	ችግሮቻቸው ተደራጅተው
muramanno.		ለመብቶቻቸው እንዲታገሉና
8. Meentunna qaaquullu aana		ችግሮቻቸውን ማስወገድ
iillanno gosoonshanna qohaano		እንዲችሉ ያበረታታል፤
rosichu ikkituwanna qonke		ሁኔታዎችን ያመቻቻል።
xiinxallotenni badatenni		6. በክልሉ መንግስት አካላት
ba'anno gara injeessitanno;		የሚያዘጋጁ ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣
gumulaanchimma		የልማት ፕሮግራሞችና
ha'runsitanno; hegerre		ፕሮጀክቶች የሴቶችና ወጣቶች
cu'mishiishate looso loossanno.		ጉዳይ እንዲያካትቱ ስልት
9. Meentu babbaxxitino		ይነድፋል፤ ይገመግማል፤
mootimmaate bisubbara muro		ተገቢውን ክትትል ያደርጋል።
aate loosi darguwara		7. ወጣቱን ማዕከል አድርገው
qeechamate ikkado illacha		በተለያዩ ድርጅቶች የሚሰሩ
tungoonninsata buuwxanno.		ስራዎች ይከታተላል፤
10. Woriidi heeshshote deerrira		ያስተባብራል ይገመግማል፤
afantanno meenti heeshsho gara		ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፤
woyyeessate kaa'litanno		ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
xiinxallo ha'rissanno;		8. በሴቶችና ሕፃናት ላይ የሚቃጠ
pirogiraammanna pirojektuwa		መድሎዎችን ጎጂ ልማዳዊ
qixxeessatenni loosoho		ድርጊቶችና ጥቃቶችን በጥናት
hossanno assitanno; liqootenna		በመለየት የሚወገዱባቸውን
suuqote owaante afidhanno gara		ሁኔታዎች ያመቻቻል፤
injeessitanno; gumulaanchimma		አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ ግንዛቤ
ha'runsitanno.		የማስጨበጥ ስራ ይሰራል።
11. Meentunna wedellu latishshu,		9. ሴቶች በተለያዩ የመንግስት
danchu gashshootinna		አካላት በውሳኔ ሰጪ የስራ
dimokiraasete amuraati		
kaajjishshira baqqiima		

beeqqaanonna horaameeyye
ikkitara hayyo maltanno; irko
assitanno.

12. Meentunna wedellu
xintamooshshi dhuka owirsate
dandiissiissanno xiinxallo
ha'rissanno; qajeelshuwa
uytanno; qajeelshu owaante
aamantanno assoote
injeessanno; buusansiissanno.

13. Amuwu heeshsho
woyyaabbannonna qaaquullu
qoossonna adawi agaramanno
gara xiinxallitanno; la'annonsa
bisubba ledο buusamatenni
loosohο hosiisanno.

14. Qoqqowohο meentunna
qaaquulle la'annota gobbanke
kalqoomu deerrinni malaatisse
adhitino sumiimmuwa
gumulaanchimma
ha'runsitanno; la'annonsa
bisubbara rippoorte
shiqishshanno.

15. Dagoomittenna ikonomete qarri
giddo noorena reqecci yitino
wogane hegeraamu garinni
gatamarate loossa addi addi
gutamaano bissa lodo
halamatenni jeefisanno.

16. Addi addi handaarinni meessi
fajji owaante budu boowiranno
hayyo kalaqatenni loossanno.

ቦታዎች ላይ ለመመደብ በቂ
ትኩረት የተሰጣቸው መሆኑን
ያረጋግጣል።

10. በዝቅተኛ የኑሮ ደረጃ ላይ
የሚገኙ ሴቶችን የኑሮ ሁኔታ
ለማሻሻል የሚረዱ ጥናቶችን
ያካሂዳል፤ ፕሮግራሞችና
ፕሮጀክቶችን በመቅረፅ ተግባራዊ
እንዲሆኑ ያደርጋል፤ የብድርና
ቁጠባ አገልግሎት የሚያገኙበትን
ሁኔታ ያመቻቻል፤ አፈጻጸሙን
ይከታተላል።

11. ሴቶችና ወጣቶች በልማት፣
በመልካም አስተዳደርና
ዴሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ ላይ
ንቁ ተሳታፊና ተጠቃሚ
እንዲሆኑ ስልት ይቀይሳል፤
ድጋፍ ይሰጣል።

12. የሴቶችና የወጣቶች
አደረጃጀቶችን አቅም ለማጎልበት
የሚያስችሉ ጥናቶችን ያካሂዳል፤
ስልጠናዎችን ይሰጣል፤
የስልጠና አገልግሎት
የሚሰጥበትን አሰራር
ያመቻቻል፤ ያስተባብራል።

13. የእናቶች የኑሮ ሁኔታ
ስለሚሻሻልበትና የሕፃናት
መብትና ደህንነት ስለሚጠበቅበት
ሁኔታ ያጠናል ከሚመለከታቸው
አካላት ጋር በመተባበር

17. Bisu muso noonsari, geeru, surrete xisso noonsarinna labbanno addi illacha hasidhanno dagoomu bisssa kaa'lonna irko afidhanno mereershubba xintantanno gede hajo la'anonsa bisssa ledoo waaxotenni loossanno.

18. Hexxo jeefa gansiisate kaa'liatannota wole assootubba assitanno.”

G) Albi lallawi quwa 14 fidale (N) rigidante konni woroonni nootenni riqiwantino.

“N)Loosu, Dandootenna Interprayizete Latishshi Biirro

1. Qoqqowu giddo loosoo hasidhanno addinnii wedellunna meiyati loosoo kalaqate hala'ladunni bobbakkanno gede huwanyo kalaqate, qajeelishunni irkisate, loosu base injeesate, liqoote, dikkote xaadooshshi amaalenna woloota kaa'lo afidhanno gede assitanno; injo kalaqqanno.

2. Interpirayzete irko paakeeje qixxeessitanno, qineessitanno, jeefisiissanno, loosu aana hosaseno ha'runsitanno.

3. Manufakcherete laalcho baara

ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

14. በክልሉ ሴቶችንና ሕጻናትን የሚመለከቱ ሀገራችን የፈረመቻቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች አፈጻጸም ይከታተላል፤ ለሚመለከታቸው አካላትም ሪፖርት ያቀርባል፡፡

15. ለማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግር የተዳረጉና የተጋለጡ ወገኖች በዘላቂነት የሚቋቋሙበትን ሥራ ከተለያዩ ባለድርሻ አካላት ጋር በመቀናጀት ይተገብራል፡፡

16. በተለያዩ መስኮች የበጎ ፈቃደኝነት አገልግሎት ባህል እንዲዳብር ስልት በመቀየስ ይሰራል፡፡

17. የአካል ጉዳተኞች፣ አረጋውያን፣ የአእምሮ ሕሙማንና መሰል ልዩ ትኩረት ለሚያስፈልጋቸው የሕብረተሰብ ክፍሎች ድጋፍና እንክብካቤ የሚያገኙባቸው ማዕከላት እንዲደራጁ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በቅንጅት ይሰራል፡፡

18. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡”

ሰ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (ኀ) እና (ኀ) ተሰርዞ በሚከተለው ፊደል

widira sokkanno Interpirayzoota
hajo la'annonsa bisubba led
halamatenni laalchonsa baara
widira sokkanno gede
irkissanno.

4. Loosu kaayyo kalaqate amaale
mini baalante tantanora uurranno
gede assitanno, amaalete minira
looso qineesitanno, hasiissanno
irko uyitnno.
5. Looso kalaqatenna loosu kaayyo
aana xiinxallo assitanno, hajo
la'annonsa bisubba shiqishatenni
kaajjishiishidhanno, gumulo
loosu aana hosase ha'runsitano.
6. Quchumu sagalet waastinni
pirogiraame annimmatenni
massagganno, hajo la'annonsa
bisubba ledo halamatenni
irkissanno, jeefishsha
ha'runsitano, hegeraanchu
latishshi led waaxo kalaqqanno.
7. Hojji sektere widoonni
kalaqantanno seedanna harancho
yanna loosu kaayyo jeefishsha
ha'runsitano, irkissanno.
8. Hallanyu handaarira
loosiisaanotenna loosaaasinet
xaadooshshe massagate fultino
polisenna seerubba qoqqowu
giddo loosu iima hosansa
aliidimmatenni harunsitano.
9. Loosiisaanotenna loosaaasinet
mereero heeranno lami-xaado

ተራ (ገ) ተተክቷል።

“ከ) የሥራ፣ የክህሎትና ኢንተርኔት-ይዘ
ልማት ቢሮ

1. የክልሉ ሥራ ፈላጊዎች
በተለይም ለወጣቶች እና ለሴቶች
በስራ ፈጠራ ላይ በስፋት
እንዲሰማሩ ግንዛቤ ይፈጥራል፤
የስልጠና ድጋፍ፣ የመስሪያ
ቦታ፣ ብድር፣ ገበያ ትስስር
ምክር እና ሌሎች ድጋፎች
እንዲያገኙ ያደርጋል፤
ያመቻቻል።
2. የኢንተርኔት-ይዘ የድጋፍ ፓኬጅ
ያዘጋጃል፤ ያቀናጃል፤
ያስፈጽማል፤ በስራ ላይ መዋሉን
ይከታተላል።
3. የማኑፋክቸሪንግ ምርቶችን ወደ
ውጭ በመላክ ላይ ለተሰማሩ
ኢንተርኔት-ይዘ
ከሚመለከታቸው አካላት ጋር
በመሆን ምርታቸውን ለውጭ
ሀገር እንዲያቀርቡ ያግዛል።
4. የስራ ዕድል ፈጠራ ምክር ቤት
በሁሉም ደረጃ እንዲቋቋም
ያደርጋል፤ የምክር ቤቱን ስራ
ያደራጃል፤ አስፈላጊውን ድጋፍ
ይሰጣል።
5. የስራ ፈጠራ እና የስራ እድል
ላይ ጥናት ያደርጋል፤
ለሚመለከተው አካል በማቅረብ

- hattono loosiisannote,
loosaasinetenna mootimmate
mereero heeranno sasi-xaado
kaajishshanno loossa loosanno.
10. Loosu yekeero qaroomi'no
garinni gumulo afidhanno gede
irkisanno amuraatubba
sirsitanno, jeefishshansano
harunsitanno.
11. Seeru garinni fajjo afidhe
qoqqowu giddo addi addi loosu
handaarira bobbakkino baara
widi qansoota borreessitanno,
harunsitanno, loosu fajjonsa
haaroo'mase buuxanno.
12. Addi addi mootimmate
uurinshshuwa giddonna
mootimmatenni loosantanno
addi addi pirojektubba widoonni
kalaqantanno loosu kaayyo
jeefishsha ha'runsitanno.
13. Qoqqowoho ikkitannota
tekiniketenna ogimmate
qajeelshi pirogiraamma
gobboomu deerransa agadhite
ha'ransa buuxxanno.
14. Deerrase agadhitino safoniti
boodillaananna mereerima
tekiniketenna ogimmate rosi
qajeelshi kaarkuleeme
qixxaabanno gede assitanno;
ha'runsitanno; irkissanno.
15. Qoqqowoho industiretenna
investmentete millimmo

- ሲጸድቅ ስራ ላይ መዋሉን
ይከታተላል።
6. የከተማ ምግብ ዋስትና
ፕሮግራምን በባለቤትነት
ያስተባብራል፤
ከሚመለከታቸውም አካላት ጋር
በመቀናጀት ይደግፋል፤
አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤
ዘላቂነት ካለው የልማት ተግባር
ጋርም ያስተሳስራል።
7. በግሉ ሴክተር አማካይነት
ሊፈጠሩ ስለሚገባቸው ዘላቂና
ጊዜያዊ የሥራ ዕድሎች
አተገባበር ይከታተላል፤
ይደግፋል።
8. የግሉ ሴክተር የአሰሪና የሠራተኛ
ግንኙነት ለመምራት የወጡ
ፖሊሲዎች እና የሕግ ማዕቀፎች
በክልሉ ተግባራዊ መሆናቸውን
በበላይነት ይከታተላል።
9. በአሰሪና በሰራተኞች መካከል
ያለውን የሁለትዮሽ ግንኙነት
እንዲሁም በአሰሪ፣ በሠራተኛና
በመንግሥት መካከል ያለውን
የሦስትዮሽ ግንኙነትን
የማጠናከር ተግባራትን
ያከናውናል።
10. የሥራ ክርክሮች በተፋጠነ
መንገድ መፍትሄ እንዲያገኙ
የሚያስችሉ አሰራሮችን
ይዘረጋል፤ ተግባራዊነታቸውንም

- irkissannota safonita
 boodillaananna mereerimu
 deerri tekinkete ogimma
 qajeelshu uurrinshuwa
 uurrissan; halashshitanno;
 gashshitanno.
16. Tekiniketenna ogimma
 rosinna qajeelshi kolleejuwanna
 hakko handaarira
 bobbakkannore wole qajeelshu
 uurrinshuwara balaxi-
 afamooshshunna afamooshshu
 fajjoote uytanno;
 haaroonsitanno; deerru
 woroonni higge leelturo
 fajjootensa hooltanno.
17. Rosunna qajeelshunniha
 ogimma ikkadimma
 buuxishshi amuraate
 qixxeessitanno; jeefishshasi
 ha'runsitan; illaallissan.
18. Konni handaarira hojji
 dureeyyenna mootimmaweelo
 uurrinsha beeqqitanno gara
 injeessitanno;
 jawaachishshanno; hasiissan
 irko assitanno.
19. Qoqqowunnita tekinketenna
 ogimma rosinna qajeelshi
 istiraateeje qixxeessitanno;
 fajjiniro jeefissan;
 jeefisiissan.
20. Qoqqowoho taalchunna
 farcamaanchu tekinketenna

ይከታተላል፡፡

11.ሕጋዊ የሥራ ፈቃድ አግኝተው በክልሉ በተለያዩ የሥራ መስኮች የሚሰሩ የወጭ ዜጎችን ይመዘግባል፤ ይከታተላል፤ የሥራ ፈቃዳቸው መታደሱን ያረጋግጣል፡፡

12.በተለያዩ የመንግስት ተቋማት ውስጥ እና በመንግስት በሚሰሩ ልዩ ልዩ ፕሮጀክቶች አማካይነት የሚፈጠሩ የሥራ ዕድሎች አፈጻጸም ይከታተላል፡፡

13.በክልሉ የሚከናወኑ የቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ፕሮግራሞች አገር አቀፍ ደረጃቸውን ጠብቀው መካሄዳቸውን ያረጋግጣል፡፡

14.ደረጃውን የጠበቀ መሰረታዊ መለስተኛና መካከለኛ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ሥርዓተ-ትምህርት እንዲዘጋጅ ያደርጋል፤ ይከታተላል፤ ይደግፋል፡፡

15.በክልሉ የኢንዱስትሪና የኢንቨስትመንት እንቅስቃሴውን የሚያግዙ መሰረታዊ መለስተኛና መካከለኛ ደረጃ የቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ተቋማትን ያቋቁማል፤ ያስፋፋል፤ ያስተዳድራል፡፡

16.ለቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ኮሌጆችና በዘርፉ ለሚሰማሩ ሌሎች ማሰልጠኛ

- ogimmate qajeelshi tuqishshi
hee'ranno gedde assitanno.
21. Dikkote hasatto mereersinoha
rosaminonna rosaminokki
qajeelshi pirogiraame roso
qixxeessitanno; loosu aana
hossanno gedde assitanno;
karikuleme qixxaabbanno raga
leellishshanno.
22. Tekiniketenna ogimmate
qajeelshi mereershuya
albilicho fulonsa uminsanni
wonshi'ra dandiissitannota eo
lossate raga maltanno.
23. Tekiniketenna ogimmate
qajeelshi uurrinshuya
gutoomunni qajeelsha uytanno
assooti biddissa fushshitanno;
jeefishshaho irkissanno;
ha'runsitanno.
24. Qoqqowunnita sayinsetenna
tekinoloojete hasatto baddanno,
hajo la'annonsa bisubba led
malamatenni hasatto
wonshinanni gara injeessitanno.
25. Hajo la'annonsa bisubba led
halamatenni qoqqowu gid
tekinoloojete paarke uurritano
gedde assitanno.
26. Hexxose loosu aana hosiisate
hasiissanno wole hajubba
jeefisiissanno.”

- ተቋማት የቅድመ-ዕውቅናና
ዕውቅና ፈቃድ ይሰጣል፤
ያድሳል ከደረጃው በታች ሆነው
ሲገኙ ፈቃዳቸውን ይሰርዛል።
17. የትምህርትና ሥልጠና የሙያ
ብቃት ማረጋገጫ ሥርዓት
ያዘጋጃል፤ ተፈጻሚነቱን
ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።
18. በዘርፉ የግል ባለሀብቶችና
መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች
የሚሳተፉበትን ሁኔታ
ያመቻቻል፤ ያበረታታል፤
አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል።
19. የክልሉን የቴክኒክና ሙያ
ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂ
ያዘጋጃል ሲፈቀድም ይፈጽማል፤
ያስፈጽማል።
20. በክልሉ ተመጣጣኝ እና ፍትሃዊ
የቴክኒክና ሞያ ስልጠና ሽፋን
እንዲኖር ያደርጋል።
21. የገበያ ፍላጎት መሰረት ያደረገ
መደበኛ እና መደበኛ ያልሆነ
ስልጠና መርሃ-ግብር ትምህርት
ያዘጋጃል፤ በስራ ላይ እንዲውል
ያደርጋል፤ ስርዓተ ትምህርት
የሚዘጋጅበት አቅጣጫ
ይነድፋል።
22. የቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ
ማዕከላት ወደ ፊት
ወጪያቸውን በራሳቸው መሸፈን
የሚያስችል የገቢ ማሳደግያ

H) Albi lallawi quwa 14 fidale (Q) iima Mootimma Kominikeeshine Biirora uynonni biilloonyinna loosu qeechi konni lallawinni uurrino Pirees Sekireteriyatete saino.

I) Albi lallawi quwa 14 fidale (R) rigidante konni woroonni nootenni riqiwantino.

“R) Pilaanetenna Latishshu Biir

1. Qoqqowunnita seeda, mereerimanna harancho yanna mixo qixxeessitanno, jeefishsha ha’runsitanno, keentanno, rippoorte qixxeessatenni hajo la’annonsa bisubbara shiqishshanno.
2. Maakiro Ikkonoometenna fiizikaale hajubba mami-geeshsha qixxeessitanno, jeefisiisaanote amaale minira shiqishshe kaajjishiishshanno.
3. Qoqqowu mootimma kappitaale pirojektubba hornyi xiinxallo assitanno, keentanno, kaajjishiishshanno.
4. Qoqqowu gashshootu taqqubba dirunnita jajju beehaachi afi’ri-mala qixxeessitanno, qoqqowu amaale minira shiqishatenni kaajjishiishshanno.
5. Qoqqowunnita kappitaale pirojektubba jeefishsha

የአፈ.ዓፀም አቅጣጫ ይነድፋል።

23. የቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማዕከላት በሽርክና ስልጠና የሚሰጡበትን የአሰራር መመሪያ ያወጣል፤ ለአፈ.ዓፀም ይደግፋል፤ ይከታተላል።

24. የክልሉን የሳይንስና የቴክኖሎጂ ፍላጎት ይለያል፤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመመካከር ፍላጎቱ የሚሟላበትን ሁኔታ ያመቻቻል።

25. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በክልሉ የቴክኖሎጂ ፓርኮች እንዲቋቋሙ ያደርጋል።

26. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።”

ሸ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (አ) ለመንግሥት ኮሚዩኒኬሽን ቢሮ ተሰጥቶ የነበሩ ሥልጣንና ተግባራት በዚህ አዋጅ መሰረት ለተቋቋመው ፕሬስ ሴክራታሪያት ተላልፏል።

ቀ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (ከ) ተሰርዞ በሚከተለው ፊደል ተራ (ከ) ተተክቷል።

“ከ) ፕላንና ልማት ቢሮ

1. የክልሉን የረጅም፣ የመካከለኛና የአጭር ጊዜ ዕቅድ ያዘጋጃል፤

- ha'runsateni keentanno, yannitte rippoorte qixxeessite hasiissanno bisubbara shiqishshanno.
6. Maakiro ikkonoomete polise jeefishshi xiinxallo ha'rissanno.
  7. Qoqqowunnita latishshu xe'nenna latate dhuki xiinxallo assitanno.
  8. Qoqqowinnita dagoomittenna miinju akati xiinxallo assitanno.
  9. Qoqqowunnita mereerima yanna maakiro ikkonoometenna fiizikaale hajo mami-geeshsha qixxeessitanno, kaajjishiishshanno.
  10. Qoqqowunnita diru jiro geeshsha hedate taje qixxeessitanno፣ qoqqowu jeefisiisaanote amaale minira shiqishatenni kaajjishiishshanno.
  11. Qoqqowunnita miinju, dagoomittenna baattote ofolla taje gamba assitanno, maarekkitanno, tittirsha qixxeessatenni horonsi'raanote tuqissanno.
  12. Qoqqowunnita dagoomittenna miinju latishshi beehaachenna baattote ofolla xawissanno atilaasenna kaarta qixxeessitanno.
  13. Qoqqowu mootimma uurrinshuwa loosinsa qeechinni qixxeessitanno istatistiksete taje gamba assitanno, maarekkitanno, tittirsha assatenni horonsi'raanote iillitanno gede assitanno, hattono deerrasinna

- አፈ.ዓፀማቸውን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤ ሪፖርት በማዘጋጀት ለሚመለከታቸው አካላት ያቀርባል፡፡
2. የማክሮ ኢኮኖሚና ፊስካል ማዕቀፍ ያዘጋጃል፤ ለመስተዳድር ምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል፡፡
  3. የክልሉን መንግሥት የካፒታል ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ያካሂዳል፤ ይገመግማል፤ ያስፀድቃል፡፡
  4. በክልሉ ለታችኛው የአስተዳደር ዕርከን ዓመታዊ የሀብት ማከፋፈያ ቀመር ያዘጋጃል፤ ለክልሉ ምክር ቤት እንዲጸድቅ ያቀርባል፡፡
  5. የክልሉን የካፒታል ፕሮጀክቶችን አፈ.ዓፀም ክትትልና ግምገማ ያደርጋል፤ ወቅታዊ ሪፖርት በማዘጋጀት አግባብነት ላላቸው አካላት ያቀርባል፡፡
  6. የማክሮ ኢኮኖሚ ፖሊሲ አፈ.ዓፀም ጥናት ያካሂዳል፡፡
  7. የክልሉን የልማት ክፍተት እና የመልማት አቅም ጥናት ያደርጋል፡፡
  8. የክልሉን የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ገፅታ ጥናት ያደርጋል፡፡
  9. የክልሉን የመካከለኛ ጊዜ የማክሮ ኢኮኖሚና ፊስካል ማዕቀፍ

- silanchimmasi agadhino garinni qixaawanno gede irko assitanno, ha'runsatenne qorqorate loosoo loosanno, tajete qorqorshi gumi kaiminni hasiissanno woyyeessate qaafo adhitanno.
14. Qoqqowunnita tajete foonqe taashshate xiinxallonna buuxote loosoo loosanno.
15. Qoqqowunnita istatiksete taje amanyoote yannisate mootimmaate uurrinshuwara irko uytanno, loosoo qineessitanno, massagganno.
16. Dagaallo hajubba latishshu mixo giddo amade jeefisa lainohunni mootimmannitinna mootimmaweelo uurrinshuwa massagganno.
17. Dagaallo hajubba lainohunni dagoomunna gashshootu bisubbara huwanyo kaajjishate kaa'litanno rosunna kakayishshu loosoo loosanno.
18. Dagaallo latishshu hajubba laainohunni xiinxallotenna buuxote loosoo loosanno.
19. Qoqqowunnita dagaallo polise loosoo aana hosiisate, jeefisate kaa'litanno biddissubbanna maanuwalla fushshitanno.
20. Gashshootu taqqara heedhanno dagaallote amaale minna kaajjishatenna gutamaano bisubba qineessatenni ontu dirita

ያዘጋጃል፤ ያስፀድቃል፡፡

10. የክልሉን ዓመታዊ የሀብት ግመታ ሰነድ ያዘጋጃል፤ ለክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት በማቅረብ ያስፀድቃል፡፡

11. የክልሉን የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና መልክክ ምድራዊ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ያደራጃል፤ ትንተና በማድረግ ለተጠቃሚዎች ያሰራጫል፡፡

12. የክልሉን ማህበራዊ ኢኮኖሚያዊ ልማት ስርጭትንና የመልክዓ ምድራዊ ገፅታን የሚያሳይ አትላስና ካርታ ያዘጋጃል፡፡

13. የክልሉ መንግሥት መስሪያ ቤቶች በሥራቸው ኃላፊነት የሚያመነጩትን ስታቲስቲካዊ መረጃዎችን የማሰባሰብ፣ የማደራጀት፣ የመተንተንና ለተጠቃሚዎች ተደራሽ እንዲሆን የማድረግ እንዲሁም ስታንዳርዱንና ጥራቱን ጠብቆ እንዲዘጋጅ ድጋፍ፣ ክትትል እና አዲት ያደርጋል፤ በመረጃዎች አዲት ግኝት መሠረት ተገቢውን የማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፡፡

14. የክልሉን የመረጃ ክፍተት ለማሟላት የጥናትና ምርምር ሥራዎችን ያከናውናል፡፡

15. የክልሉን የስታቲስቲክስ መረጃ ሥርዓት በማዘመን

dagaallote pirogiraame qixxeessitanno, dagaallote amaale minira shiqishshe kaajjishiishshanno, loosu aana hosase ha'runsitanno, keennanni raga wortanno.	ለመንግስታዊ መስሪያ ቤቶች ድጋፍ ይሰጣል፤ ሥራውን ያስተባብራል፤ ይመራል።
21. Mixotenna pirojekte qixxeessa, ha'runsanna keena lainohunni dhuka kaajjishate loosu loossanno.	16. የሥነ-ህዝብ ጉዳዮችን በልማት ዕቅድ አካቶ ከመተግበር አኳያ መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን ያስተባብራል።
22. La'annonsa qoqqowu mootimma bisubba ledobuusamatenni seeda, mereerimanna harancho yannanni loosu aana hossanno waacantino pirojektuwanna pirogiraamma qixxaabbanno gede assitanno; fajjanturono loosu aana hosansa ha'runsitanno.	17. በሥነ-ህዝብ ጉዳዮች የማህበረሰቡንና አመራር አካላትን ግንዛቤ ለማጎልበት የሚያስችሉ የትምህርትና ቅስቀሳ ሥራዎችን ያካሂዳል።
23. Maakirote miinji xiinxallo ha'rissanno; xiinxallote guma mootimma shiqishshanno.	18. የሥነ-ህዝብና ልማት ጉዳዮችን በተመለከተ የጥናትና ምርምር ተግባራትን ያከናውናል።
24. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissanno wole hajubba jeefisiissanno.”	19. በክልሉ የስነ-ህዝብ ፖሊሲ ለመተግበር፣ ለአፈፃፀሙ የሚረዱ መመሪያዎች እና ማንዋሎች ያወጣል።
J) Albi lallawi quwa 14 fidale (R) aante konni woroonni noo haaro woro fidale (S) ikkite ledantino.	20. በየአስተዳደር እርዕሱ የሚገኙትን የሥነ-ህዝብ ም/ቤቶችን በማጠናከርና ባለድርሻ አካላትን በማስተባበር የአምስት ዓመት የሥነ-ህዝብ ፕሮግራም ያዘጋጃል፤ ለሥነ-ህዝብ ም/ቤቱ በማቅረብ ያፀድቃል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤ ይገመግማል አቅጣጫ ያስቀምጣል።
“S) Saadate Jiro Latishshi Biir	21. በዕቅድና ፕሮጀክቶች ዝግጅት
1. Saadate jiro (mini saada, diida, qulxumenna wkl.) latishshi handaara halashshate	

- kaa'litanno polise, istraateeje, seera qixxeessitanno, fajjinanni woyte loosu aana hosase ha'runsitanno, qorqortanno, jeefisanno.
2. Saadate jiro latishshi ekistenshiine paakeejje qixxeessatenni jeefissanno, jeefisiissanno, ha'runsitanno, ekistenshiinete ha'rinshono xiinxallotenni woyyaabbanno gede assitanno.
3. Qoqqowu giddo afamanno saadate sircho latishshu laayyonni baddanno, istiraatejike mixo qixxeessitanno, loosu aana hosiissanno, ha'runsitanno, qorqortanno.
4. Qoqqowu giddo laalichimasenninna xibba gargadhate dhukinni afantinore saadate sircho agarate haja la'anonsa bissa ledο halante loossanno.
5. Hegeraame ikkitino saadate sagale shiqo buuxisiisate woyyaabbino saadate sagale latishshi loossa loossanno, kalaqamu jiro latishshinna agarooshshi ledο qinaawe lattanno gede assitanno, qineessitanno.
6. Saadate laalchonna laalchimma

ክትትልና ግምገማ ዙሪያ የአቅም ግንባታ ሥራዎችን ተግባራዊ ያደርጋል።

22. ከሚመለከታቸው የክልሉ የመንግስት አካላት በመተባበር በረጅም፣ በመካከለኛ እና በአጭር ጊዜ የሚተገበሩ የተቀናጁ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣ ከተፈቀዱ በኋላም ተግባራዊ መሆናቸው ይከታተላል።

23. የማክሮ ኢኮኖሚ ጥናት ያካህዳል፣ የጥናቱ ውጤት ለመንግስት ያቀርባል።

24. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።”

በ) በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 14 ፊደል ተራ (ከ) ቀጥሎ ከዚህ በታች የተመለከተው አዲስ ድንጋጌ ፊደል ተራ (ከ) ሆኖ ተጨምሯል።

“ከ) የእንስሳት ሀብት ልማት ቢሮ

1. የእንስሳት ሀብት (የቤት እንስሳት፣ ንብ፣ ዓሣና ወዘተ.) ልማት ዘርፍን ለማስፋፋት የሚረዳ ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ፣ ህጎችን ያዘጋጃል፣ ሲፈቀዱም በሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ያስፈጸማል።

lossinanni gibiaate shiqo
injeessitanno, hala'litanno gede
assitanno.

7. Qoqqowu deerrinni saadate
xibbi qorqorshi isitiraateeje
qixxeessitanno, jeefisiissanno,
hasiise leelliro qaafo adhanno.

8. Gargarooshe safo assino
saadate fayyimma owaante
uyitanno, saadate xibbi buuxo
assanna qorqorshu loossa
loossanno.

9. Keeraanchimmasinna
isilanchimmasi agarantino
maalinna saadate laalichi dagate
shiqanno gede saada gorrinanni
baycho maalu buuxo assitanno,
deerra agarino saada gorrinanni
mini baadiyyetenna
quchummate minamanno gede
ha'runsonna irko assanno.

10. Eeliidi tantanora saada
xagisatenna kilinikete owaante
uyitanno.

11. Saadatenna saadate laalichi
latishshinna daddali, saadate
xagishshi owaante aate
bobbakkinorira fultinonna
fultanno dandoote buuxishshi
bikki garinni dandoote keeno
assitanno, taje uyitanno,
haaronsitanno, qinaambetenni
ha'runsonna qorqorsha
assitanno.

2. የእንስሳት ሀብት ልማት
ኤክስቴንሽን ፓኬጆችን በማዘጋጀት
ይፈጽማል፤ ያስፈጽማል፤
ይከታተላል፤ የኤክስቴንሽን
ሥረዓቱን በማጥናት እንዲሻሻል
ያደርጋል፡፡

3. በክልሉ ውስጥ የሚገኙ የእንስሳት
ዝረያዎችን በልማት ቀጠናዎች
ይለያል፤ ስትራቴጂክ ዕቅድ
ያዘጋጃል፤ ይተገብራል፤
ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፡፡

4. በክልሉ ውስጥ
ምርታማነታቸውንና በሽታን
በመቋቋም የታወቁ የእንስሳት
ዝረያዎችን ለመጠበቅ ጉዳዩ
ከሚመለከታቸው ጋር በቅንጅት
ይሰራል፡፡

5. አስተማማኝ የእንስሳት መኖር
አቅርቦትን ለማረጋገጥ የተሻሻለ
የመኖር ልማት ሥራዎችን
ያከናውናል፤ ከተፈጥሮ ሀብት
ልማትና ጥበቃ ጋር አቀናጅቶ
እንዲለማ ያደርጋል፤
ያስተባብራል፡፡

6. የእንስሳት ምርትና ምርታማነት
ማሳደጊያ ግብዓት አቅርቦት
ያመቻቻል፤ እንዲባዙም
ያደርጋል፡፡

7. ክልል አቀፍ የእንስሳት በሽታ
ቁጥጥር ስትራቴጂ ይነድፋል፤
ያስፈፅማል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ

12. Qoqqowu giddo saadate daddali doogga baddanno, fooliishshote mereershi uurranno gedde assitanno, kowaarantinenna qorqorshu mereershubba tantanatenni qoqqowu giddo, qoqqowunni fultannonna e'anno saadda qorqortanno, multanno qoqqowubbanna federaalete mootimma bissa ledo halamatenni loossanno.
13. Saadate laalchonna laalchimma lossinanninna woyyeessinanni gibaatta shiqo injeessitanno, qineessitanno.
14. Saadate Latishshiranna agarooshshira hasiissanno safote latishshuwa uurritannonna hala'litanno gedde assitanno, aliidimmatenni massaganno, gashshitanno.
15. Saadate jiro latishshinni bobbakkinori loosidhenna allaa'lite galtinoriranna dureeyyete isilanchonna deerrase agadhitino saadanna saadate laalicho shiqishshanno gedenna owaante uytanno gedde dhuka kaajjishate loosonna ogimmate irko assitanno.
16. Hajo la'annonsa mootimmatenna mootimmaame ikkitinokki bissa ledo halamatenni loossanno.

እርምጃ ይወስዳል።

8. መከላከልን መሰረት ያደረገ የእንስሳት ጤና አገልግሎት ይሰጣል፤ የእንስሳት በሽታዎች ምርመራ፤ አሰሳና ቁጥጥር ሥራዎችን ያካሂዳል።
9. ደህንነቱና ጥራቱ የተጠበቀ የሥጋና የእንስሳት ተዋዕኦዎች ለህብረተሰቡ እንዲቀርቡ በቁራዎች የሥጋ ምርመራ እንዲካሄድ ያደርጋል፤ ደረጃቸውን የጠበቁ ቁራዎች በገጠርና በከተሞች እንዲገኙ ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል።
10. በተዋረድ ባሉ አደረጃጀቶች የእንስሳት ህክምና ክሊኒክ አገልግሎት ይሰጣል።
11. ለእንስሳትና እንስሳት ተዋጽኦ ልማትና ንግድ ለእንስሳት ህክምናና ክሊኒክ አገልግሎት ለሚሰማሩ አካላት በወጡና በሚወጡ የብቃት ማረጋገጫ መስፈርቶች መሰረት የብቃት ምዘና ያደርጋል፤ ማስረጃ ይሰጣል፤ በቅንጅት ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል።
12. በክልሉ ውስጥ የእንስሳት ንግድ የጉዞ መስመሮችን ይለያል፤ ማረፊያ ጣቢያዎች እንዲቋቋሙ ያደረጋል፤ የኪራንታይንና የፍተሻ ማዕከላትን በማደራጀት በክልሉ

17. Qoqqowoho heedhanno saadate jiro latishshi taje yannilaancho doogonni gamba assitanno, maarekkitanno, fatilsitanno, horote aana hosanna gede assitanno.
18. Saadate jiro latishshinni leelitanno dancha rosichuwa gamba assite maarekkatenni wole qooxeessuwara hala'litanno gede assitanno.
19. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissanno wole hajubba jeefisiissanno.”

3. Qoossonna Gadacho Saysa

Albi lallawi quwa 9 nna 14 garinni uurrite loosanni keeshshitino jeefisiisaanonna hundaano uurrinshubbanni kalaqantino qoossonna gadacho woyyaawino lallawi garinni uurritino labbanno uurrinshubba woy biilloonyunna loosu qeechi ha'rino uurrinshubbara sa'ino.

4. Lallawu Loosu Iima Hosanno Yanna

Kuni lallawi Wocawaaro 20/2014 M.D hanafe loosu iima hosannoha ikkanno.

Hawaasa, Wocawaaro 20, 2014 M.D

Desta Ledamo

**Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma
Pirezidaanticha**

ዉስጥ፤ ከክልሉ የሚወጡና የሚገቡ እንስሳትን ይቆጣጠራል፤ ከአጎራባች ክልሎችና ከፌዴራል መንግስት አካላት ጋር በትብብር ይሰራል።

13. የእንስሳት ምርትና ምርታማነት ማሳደጊያና ማሻሻያ ግብዓቶች አቅርቦት ያመቻቻል፤ ያስተባብራል።

14. የእንስሳት ሀብት ልማትና ጥበቃ የሚያስፈልጉ መሰረተ ልማቶች እንዲቋቋሙና እንዲስፋፉ ያደርጋል፤ በበላይነት ይመራል፤ ያስተዳድራል።

15. በእንስሳት ሀብት ልማት ለተሰማሩ አርሶ አደሮች፤ አርብቶ አደሮችና ባለሀብቶች ጥራትና ደረጃውን የጠበቀ እንስሳትና የእንስሳት ተዋፅኦ እንዲያቀርቡና አገልግሎት እንዲሰጡ የአቅም ግንባታ ሥራና የሙያ ድጋፍ ይሰጣል።

16. ከሚመለከታቸው መንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ አካላት ጋር በቅንጅት ይሰራል።

17. የክልሉን የእንስሳት ሀብት ልማት መረጃ በዘመናዊ መልኩ ያሰባስባል፤ ያደራጃል፤ ይተነትናል፤ ጥቅም ላይ እንዲዉል ያደርጋል።

18. በእንስሳት ሀብት ልማት ላይ

የሚገኙ መልካም ተሞክሮዎችን
በመቀመርና ከሌሎች አካባቢዎች
ከሚገኙ ምርጥ ተሞክሮዎች
በማጣጣም እንዲስፋፋ ያደርጋል፤

19. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ
የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን
ያከናውናል፡፡”

3. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

በነባሩ አዋጅ አንቀጽ 9 እና 14 ተቋቁመው
ሲሰሩ በነበሩ አስፈጻሚ እና ተጠሪ ተቋማት
ተፈጥረው የነበሩ መብትና ግዴታዎች
በማሻሻያ አዋጁ መሰረት ወደ ተቋቁሙ ትይዩ
ተቋማት ወይም ሥልጣንና ተግባራቸው ወደ
የሄዱበት ተላልፈዋል፡፡

4. አዋጁ ሥራ ላይ ስለ ሚውልበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመስከረም ፳ ቀን ፳፻፲፬ ዓ.ም
ሥራ ላይ የሚውል ይሆናል፡፡

ሀዋላ፣ መስከረም ፳ ቀን ፳፻፲፬ ዓ.ም

ደስታ ሌዳሞ

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ርዕሰ
መስተዳድር